

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті розглянуто основні характеристики компетентнісного, особистісно-діяльнісного, маркетингового підходів в освіті, висвітлено переваги їх впровадження у процес фахової підготовки молодших спеціалістів порівняно з традиційним підходом. Вказано на необхідність застосування інтеграції даних підходів у підготовці фахівців, що забезпечує оптимальне сполучення форм, методів і прийомів у педагогічному процесі. Обґрунтовано значення сучасних підходів у формуванні економічної компетентності молодших спеціалістів. Запропоновано авторське визначення поняття "економічна компетентність".

Постановка проблеми. Сучасний етап соціально-економічних перетворень в Україні, процеси глобалізації та інтеграції суспільства, стрімка зміна механізму управління в економіці, що переходить на ринкові принципи господарювання, необхідність масштабного розвитку підприємницької діяльності ввійшли в суперечність із системою підготовки кадрів для економічної галузі. Класична модель економічної освіти, котра склалась під впливом певних соціально-педагогічних умов, уже не задовольняє вимог сучасного ринку праці, який потребує фахівців з високою професійною майстерністю та новим ринковим економічним мисленням, здатних творчо застосовувати знання у різноманітних виробничих та соціальних ситуаціях.

В таких умовах професійна економічна освіта вимагає нових підходів до організації навчання і має забезпечувати формування сукупності інтегрованих якостей особистості, що відображає її економічну компетентність у професійній діяльності, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість, творчу професійну самореалізацію.

Метою даної статті є з'ясування теоретичних засад впровадження сучасних наукових підходів у навчальний процес вищих навчальних закладів, визначення педагогічної доцільності їх реалізації у процесі формування економічної компетентності молодших спеціалістів.

Виклад основного матеріалу. У науковому розумінні поняття "підхід" трактується як спрямованість на ті чи інші аспекти пізнавальної діяльності студента, процесу становлення його особистості. Будь-який підхід поєднує в собі вихідні поняття, ідеї, концепції, принципи й технології навчання, що складають основу дослідницької діяльності. У літературі одержали детальне обґрунтування різноманітні підходи до формування професійної компетентності майбутніх фахівців, зокрема, особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний, системний, комплексний, інтегративний, креативний та ін. Методологічною основою модернізації освіти, яка має відповідати сучасним потребам і вимогам ринку праці та умовам реалізації в Україні Болонського процесу, більшість вітчизняних та зарубіжних вчених розглядають компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців.

Загальновизнано світовим педагогічним співтовариством, що якість освіти залежить не від обсягу фактичних знань індивіда, а від оволодіння ним ключовими компетентностями. Перехід до компетентнісного підходу означає переорієнтацію з процесу на результат освіти, виражений у формі компетенцій; зміщення акценту з накопичування кількості знань, умінь і навичок на формування здатності практично діяти у конкретних стандартних і нестандартних ситуаціях. Проблема компетентності ґрунтовно досліджена в роботах В. Бездухова, Б. Ельконіна, О. Овчарук, В. Маслова, Е. Зеєра та ін. Теоретичній розробці основних положень компетентнісного підходу до організації системи економічної освіти присвячені праці українських дослідників О. Пометун, Н. Бібік, Т. Однорог, Н. Жукович-Дородних, А. Колота, Г. Чепорової, Н. Кошелевої, С. Степаненко та ін. Питання професійної підготовки на основі компетентнісного підходу розглянуто в працях М. Вачевського, В. Анищенко, А. Михайличенко та ін.

Проте аналіз багаточисленних наукових досліджень, які розкривають умови запровадження компетентнісного підходу в українську освіту, показує, що основна складність у використанні даного підходу полягає в тому, що немає єдиного його тлумачення, як немає і загальноприйнятих визначень компетенції і компетентності сучасного фахівця. Як зазначає Н. Грішанова, існування різноманітних підходів до класифікації компетенцій визначає складність їх методологічного обґрунтування [1: 10].

Ми розрізняємо базові поняття таким чином: компетенція – задана вимога, норма освітньої підготовки фахівця, тобто знання, навички, досвід, які необхідні для виконання певних функціонально пов'язаних завдань на необхідному рівні, а компетентність – реально сформовані особистісні та професійні якості, тобто інтегральна характеристика тієї особистості, яка володіє всіма потрібними компетенціями.

Проблеми, пов'язані з освітою на компетентнісній основі, вивчають відомі міжнародні організації: ЮНЕСКО, Рада Європи, Організація європейського співробітництва та розвитку, Міжнародний департамент стандартів тощо. Для того, щоб полегшити процес оцінювання компетентностей Міжнародний департамент стандартів для навчання, досягнення та освіти (IBSTPI) пропонує виділити з цього поняття такі індикатори, як набуті знання, вміння, навички та навчальні досягнення.

Експерти програми "Визначення та відбір компетентностей: теоретичні й концептуальні засади" зі скороченою назвою "DeSeCo" (1997 р.) вказують на те, що кожна компетентність побудована на поєднанні взаємовідповідних пізнавальних ставлень і практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань і вмінь, всього того, що можна мобілізувати для активної дії [2: 9].

На думку російської дослідниці Н. Корякіної, компетентнісний підхід має бути спрямованим на створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, що означають потенціал, здатності випускника до виживання та стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багатофакторного соціально-політичного, ринково-економічного, інформаційно й комунікаційно-насиченого простору. Не можна не погодитись, що виділення компетенцій не заперечують знання, уміння та навички (ЗУН), але принципово відрізняються від них: від знань – існуванням у вигляді діяльності, а не лише у вигляді інформації про неї; від умінь – переносом на різні об'єкти впливу; від навичок – усвідомленістю, яка дозволяє людині діяти навіть у нестандартному оточенні [3: 14]. Традиційна система освіти акцентувала основні зусилля на набутті знань, умінь і навичок, що догматично абсолютизувало знання і формувало знаннєвий підхід до навчання. Основна увага при цьому фокусувалася на самих знаннях, а те, для чого вони потрібні, залишалось поза увагою. Таким чином, за компетентнісного підходу у зміст освіти, як і при традиційних підходах, входять знання, способи та досвід репродуктивної і творчої діяльності, досвід ціннісного ставлення до світу, але при цьому основний акцент робиться на практичному оволодінні цим змістом.

Впровадження компетентнісного підходу у систему ВНЗ I-II рівнів акредитації визначається об'єктивними суперечностями: між змінами умов на ринку праці України, зростанням ролі компетентного, мобільного, інформативно грамотного фахівця та недостатньою підготовленістю молоді до самостійної практичної діяльності, їх інертністю в оволодінні майбутньою професією; недостатністю педагогічних технологій і програм якісної стандартизованої економічної підготовки молодших спеціалістів та усвідомленням їх ролі в системі економічної освіти на державному рівні.

У нашому дослідженні компетентнісний підхід ґрунтується на визнанні економічної компетентності молодших спеціалістів як результату фахової підготовки у ВНЗ I-II рівнів акредитації з необхідним набором відповідних компетенцій, які в подальших дослідженнях будуть виражені як елементи моделі формування економічної компетентності сучасного фахівця.

Аналіз літературних джерел дає змогу обґрунтувати власний підхід до розуміння економічної компетентності молодших спеціалістів у процесі фахової підготовки з урахуванням сутності і призначення освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст" за напрямом підготовки "Економіка і підприємництво". Отже, економічну компетентність молодших спеціалістів у процесі фахової підготовки ми розуміємо як інтегровану професійно-особистісну характеристику фахівця, що визначає володіння необхідними компетенціями для успішного здійснення економічної діяльності або виконання професійних обов'язків, передбачених для первинних посад в галузі економіки на виробництві чи у сфері послуг відповідно до фахового спрямування. Основною метою формування економічної компетентності студента є підвищення його професійної компетентності, яка дозволить реалізувати себе в професійно-економічній діяльності.

Зазначимо, що компетентнісний підхід може бути реалізованим і перевіреним тільки в процесі виконання конкретним студентом певного комплексу дій, тому він безпосередньо пов'язаний з особистісно-орієнтованим і діяльнісним підходами до навчання. В науковій літературі ці підходи частіше розглядають як двокомпонентний єдиний підхід, що полягає у становленні студента як активного суб'єкта навчального процесу. Треба підкреслити, що обидва компоненти, особистісний і діяльнісний, нерозривно зв'язані, оскільки особистість виступає суб'єктом діяльності.

Якщо за традиційного підходу соціально-педагогічні моделі розвитку особистості описувались у вигляді ззовні заданих зразків, еталонів пізнавальної діяльності, то особистісно-діяльнісне навчання виходить із визнання унікальності суб'єктного досвіду самого студента як важливого джерела індивідуальної життєдіяльності. Особистісно-діяльнісний підхід відображають у своїх дослідженнях І. Зимня, Н. Саєнко, Т. Тихонова, В. Серіков, І. Якиманська та ін. Такий підхід безпосередньо стосується нашого дослідження, оскільки за своєю сутністю компетентність, на відміну від знань, умінь, навичок, що передбачають дію за зразком, передбачає досвід самостійної пізнавальної діяльності. Кінцевою метою такого навчання є не запам'ятовування знань, а формування способу дій, що забезпечують виконання майбутньої фахової діяльності. Особистісно-діяльнісний підхід у нашому дослідженні означає орієнтацію навчально-пізнавальної, науково-пошукової і практичної творчої діяльності на здібності, інтереси, пізнавальні можливості студентів.

Особистісний компонент особистісно-діяльнісного підходу передбачає, що в центрі навчання знаходиться студент як особистість (його мотиви, цілі, неповторний психологічний склад). Виходячи з інтересів студента, рівня його знань і умінь, викладач визначає завдання занять та формує, спрямовує і коректує весь освітній процес розвитку його особистості. Однакові ж формальні вимоги до всіх студентів, без застосування диференціації їх здібностей, інтересів, гальмують розумовий розвиток, знижують їх навчальну активність.

Діяльнісний компонент означає переорієнтацію цього процесу на постановку і самостійне розв'язування студентами конкретних навчальних задач (пізнавальних, дослідницьких, перетворюючих, проектних тощо). Педагог має визначити номенклатуру навчальних задач і дій, їх ієрархію, форму подання і організувати виконання цих дій студентами за умови оволодіння ними орієнтовною основою і алгоритмом їх виконання. При

цьому студент повинен усвідомити, що здатність до самостійного прийняття професійних рішень, прогностичного бачення позитивних і негативних результатів професійної діяльності, розробки конкретних пропозицій і проєктів є головним чинником професійного успіху фахівця на ринку праці. Це завдання має базуватись на тому, що навчальний заклад повинен забезпечити навчальний процес необхідною матеріально-технічною базою для можливостей студентів самостійно досліджувати і творити. Варто згадати цілком слушні ідеї діяльнісного підходу Дж. Дьюї [4], який піднімав питання про те, щоб навчальний заклад був не підготовкою особистості до життя, а власне її життям, щоб студенти, навчаючись певної справи, самі були виконавцями цієї справи. Адже величезну роль в індивідуальному розвитку й особистісному становленні студентів відіграє їхня свідомо самостійна діяльність, основою якої є власні мотиви і рішення.

Суттєвою характеристикою діяльності є її мотивованість, яка визначає початковий момент діяльності. Якщо предмет діяльності – це те, на що вона спрямована, то мотив – це те, задля чого відбувається ця діяльність. Тому, передусім, ставляться завдання визначити мотиви навчання, індивідуальні якості та здібності студентів, їх готовність до виконання професійних обов'язків в економічній діяльності. Якщо із самого початку навчання студенти, які вступають до вищого навчального закладу, не мають хисту до обраної професії, а викладачі не приділяють уваги професійній спрямованості особистості, досягти сформованості у майбутніх фахівців професійної компетентності неможливо. Особливо це стосується підготовки студентів, які здобувають освіту у коледжах після закінчення дев'яти класів загальноосвітніх навчальних закладів.

З іншої сторони, мотивація до навчання студентів залежить від створення умов, які спонукають їх до активної навчально-пізнавальної діяльності, формують у них позитивну мотивацію цієї діяльності. Якщо у старшого школяра навчальні інтереси визначають вибір професії, то в студента коледжу спостерігається й зворотне: вибір професії сприяє формуванню навчальних інтересів. Це надзвичайно важливо, оскільки якщо викладач не зуміє вказати на сенс переданої інформації, студенти не будуть зацікавлені у навчанні. Таким чином, окреслене завдання має бути враховане у процесі формування економічної компетентності молодшого спеціаліста.

Варто врахувати, що досягнення в галузі економіки все більше залежать від розвитку інтелекту і творчих якостей, прагматичності, критичності мислення, здатності майбутнього економіста ввійти до нової професійної реальності з добре пізнаного навчального середовища. А це, зокрема, визначає формування особливих компетенцій, спрямованих на креативність професійної поведінки.

У межах особистісно-діяльнісного підходу побудова навчального процесу має забезпечувати цілеспрямоване і ефективне формування навичок рефлексії, прояву інтуїції, імпровізації, прогнозування і передбачення; розвиток креативності за рахунок збільшення частки творчих завдань, які не мають однозначних рішень. При цьому збільшення обсягу самостійної роботи вимагає від студентів здатності до саморегуляції, самомотивування, ефективної самоорганізації, самоконтролю та самокорекції.

Загалом можна констатувати, що для сучасного економіста важливо бути здатним самостійно пізнавати нові реалії й вирішувати нові проблеми та при цьому креативно мислити. Тому в межах нашого дослідження даний підхід передбачає організацію в процесі навчання активної інтелектуальної діяльності: високий рівень активного, творчого, самостійного мислення; організованості і цілеспрямованості пізнавальних процесів.

Звертаємо увагу на те, що характер пізнавальної діяльності залежить від правильності світогляду студентів на економічну діяльність. Зорієнтованість студентів коледжів на економічні спеціальності часто зумовлена прагненням бути причетним до економічних процесів держави з метою власного фінансового збагачення завдяки більшій заробітній платі в сфері економіки, можливості відкрити власний бізнес, влаштуватись на роботу в престижну фірму, здійснювати міжнародну економічну діяльність тощо. Такі суто прагматичні цілі, а також переобтяжений точними науками зміст професійної економічної освіти не завжди спонукають студентську молодь до ґрунтовного засвоєння теоретичних знань із фундаментальних дисциплін.

Варто відмітити і той факт, що перед вищою професійною школою, в тому числі навчальними закладами I-II рівнів акредитації, ставиться складне завдання, яке передбачає не тільки підготовку фахівців з економічних питань, а й забезпечення готовності до життя та праці в умовах ринку, конкуренції, підприємництва. Трудова діяльність тісно переплітається з економікою, законами та закономірностями, а в сучасній ринковій економіці вона базується на принципах і методах маркетингу, як зазначає М. Вачевський [5: 11]. Тому ґрунтовним науковим підходом до формування економічної компетентності ми вважаємо новий за змістом маркетинговий підхід.

Поняття "маркетинговий підхід" ще не ввійшло в обіг науково-педагогічних досліджень. Проте застосування його в процесі вивчення потреб та зацікавлення особистості надзвичайно важливе, оскільки передбачає використання багатого арсеналу сучасних досліджень і, відповідно, одержання й опрацювання значної кількості інформації.

Маркетинговий підхід, як один із найбільш активних напрямів розвитку педагогічної теорії і практики, слугує новим кроком поступу в оновленні змісту освіти з метою збереження освіти, відповідної потребам сучасної цивілізації. Специфіка формування економічних знань на засадах маркетингу відображена в роботах М. Вачевського, Н. Примаченко, О. Панкрухіна, Т. Оболенської, Г. Шкляєвої та ін.

Сьогодні маркетинг як ринковий і комерційний інструмент за своєю сутністю є одним із центральних інноваційних напрямів не лише економіки, а й педагогіки. У постіндустріальному суспільстві маркетинг має виконувати функції генерації змін, а не лише функції задоволення ринкового попиту [6: 63]. Цілком погоджуємося

із зауваженням Н. Флегонтової, яка вказує на те, що маркетинг в останні роки розглядається переважно у взаємозв'язку з розвитком ринкових механізмів, при цьому залишаються поза увагою соціально-психологічні та педагогічні аспекти маркетингової діяльності, що для економічної освіти може мати визначне значення [7].

На відміну від інших економічних наук маркетинг є поєднанням теорії та практики, органічно пов'язаний із практикою підприємництва, беручи з нього все нове й водночас активно сприяючи вдосконаленню бізнесу. Сучасне бізнесове середовище, в якому доводиться працювати економічно активним громадянам нашої країни, є надто складним. Для того, щоб ефективно діяти в ньому необхідне розуміння як це середовище функціонує. І саме маркетинг важливий не тільки як академічна дисципліна або специфічна діяльність, але і як філософія бізнесу, мистецтво ефективної роботи, що дає можливість виживання в сучасному конкурентному середовищі.

Навчання на принципах маркетингу вимагає безпосереднього контакту з практикою, постійного дослідження поточної ринкової ситуації і справжнього професіоналізму у ході проведення лекцій і практичних занять. Серед пропозицій щодо ліквідації розриву між знаннями з підручника та господарською практикою може бути можливість для студента в процесі навчання обов'язкового проходження стажування на підприємстві. Також дієвим засобом підвищення якості економічної підготовки та реалізації ідей безперервної економічної освіти у контексті даного підходу вважаємо кооперацію підприємств і навчальних закладів, заснованих на принципах взаємовигідної співпраці в області проведення спільних наукових розробок, направлених на модернізацію виробництва; впровадження в систему освіти новітніх бізнес-технологій навчання; прагнення до підвищення цільової підготовки студентів-випускників для потреб підприємств; створення спільних структур науково-освітнього та інноваційного профілю.

На тісній співпраці навчальних закладів та підприємств, залучення роботодавців до формування змісту вищої освіти, проведення практик, курсового проектування, залучення студентів до актуальних виробничих завдань як неодмінної умови забезпечення якісної освіти наголошують М. Б. Євтух та І. С. Волощук [8]. Залучення роботодавців до навчального процесу надасть можливість оцінити якість професійної підготовки майбутніх фахівців з боку виробництва (як матеріального, так і духовного).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, головне в новій парадигмі освіти – це орієнтація на інтереси і потреби особистості, адекватні сучасним тенденціям розвитку суспільства, визнання унікальної сутності та індивідуальності кожного студента, формування нових ціннісних орієнтацій, більш гнучкого мислення, налаштованість на діалог і співробітництво. При цьому зазначимо, що неможливо виділити для побудови навчального процесу окремий підхід, лише інтеграція різних положень сучасних підходів може забезпечити оптимальне сполучення форм, методів і прийомів у педагогічному процесі для кожної конкретної ситуації навчання. У нашому дослідженні розуміння означених наукових підходів у комплексі дає змогу моделювати процес формування економічної компетентності молодших спеціалістів.

Перспективним напрямом дослідження вбачаємо необхідність проаналізувати процес формування економічної компетентності молодших спеціалістів із урахуванням зазначених підходів та обґрунтувати конкретні педагогічні технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Гришанова Н. О новой парадигме развития высшего профессионального образования / Н. Гришанова // Вестник высшей школы. – 2007. – № 4. – С. 8–12.
2. Компетентісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи / [за заг. ред. О. В. Овчарук]. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
3. Корякина Н. В. Деловая игра как фактор активизации мыслительной деятельности студентов / Н. В. Корякина // Среднее профессиональное образование. – 2008. – № 4. – С. 15–21.
4. Хрестоматія по історії зарубешньої педагогіки. – М. : Просвещение, 1981. – 670 с.
5. Вачевський М. В. Маркетинг. Формування професійної компетенції : [підручник] / М. В. Вачевський. – К. : ВД Професіонал, 2005. – 512 с.
6. Ламбен Ж.-Ж. Менеджмент, ориентированный на рынок / Ж.-Ж. Ламбен ; [под ред. В. Б. Колчанова ; пер. с англ.]. – СПб. : Питер, 2004. – 800 с.
7. Флегонтова Н. М. До проблеми втілення маркетингового підходу у педагогічну культуру дозвілля дітей та підлітків / Н. М. Флегонтова // Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції : теоретичні та методичні засади розвитку : тези Міжнар. наук. конф., (30 червня – 02 липня, м. Суми) / Сумський держ. пед. ун-т А. С. Макаренка. – Суми, 2004. – С. 294–296.
8. Євтух М. Б. Забезпечення якості вищої освіти – важлива умова інноваційного розвитку держави і суспільства / М. Б. Євтух, І. С. Волощук // Педагогіка і психологія. – 2008. – №1 (58). – С. 70–74.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Grishanova N. O novoi paradigme razvitiia vysshego obrazovaniia [On the New Paradigm of the High Education Development] / N. Grishanova // Vestnik vysshei shkoly [High School Journal]. – 2007. – № 4. – S. 8–12.
2. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti : svitovyi dosvid ta ukrain'ski perspektivy [The Competence-Based Approach in the Modern Education : the Modern Experience and Ukrainian Perspectives] / [za zag. red. O. V. Ovcharuk]. – K. : K. I. S., 2004. – 112 s.

3. Koriakina N. V. Delovaia igra kak faktor aktivizatsii myslitel'noi deatel'nosti studentov [Business Game as a Factor of Students' Cognitive Activity Activization] / N. V. Koriakina // Srednee professional'noe obrazovanie [Secondary Education]. – 2008. – № 4. – S. 15–21.
4. Khrestomatiia po istorii zarubezhnoi pedagogiki [Anthology on the History of the Foreign Pedagogy]. – M. : Prosveshchenie, 1981. – 670 s.
5. Vachevs'kyi M. V. Marketyng. Formuvannia profesiinoi kompetentsii [Marketing. The Professional Competence Formation] : [pidruchnyk] / M. V. Vachevs'kyi. – K. : VD Profesional, 2005. – 512 s.
6. Lamben Zh.-Zh. Menedzhment, orientovannyi na rynek [Management Oriented on the Market] / Zh.-Zh. Lamben ; [pod. red. V. B. Kolchanova ; per. s angl.]. – SPb. : Piter, 2004. – 800 s.
7. Flegontova N. M. Do problemy vtivleniia marketyngovogo pidkhodu u pedagogichnu kul'turu dozvillia ditei ta pidlitkiv [On the Problem of Marketing Approach Implementation to the Children and Teenagers' Leisure Pedagogical Culture] / N. M. Flegontova // Mystets'ka osvita v konteksti evropeis'koi integratsii : teoretychni ta metodychni zasady rozvytky [Artistic Education in the Context of the European Integration : Theoretical and Methodical Development Bases] : tezy Mizhnar. nauk. konf., (30 chervnia – 02 lypnia, m. Sumy) / Sums'kyi derzh. ped. un-t A. S. Makarenka. – Sumy, 2004. – S. 294–296.
8. Evtukh M. B. Zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity – vazhlyva umova innovatsiinogo rozvytku derzhavy i suspil'stva [Providing the High Education Quality as an Important Condition of the Innovative Development of the State and Society] / M. B. Evtukh, I. S. Voloshchuk // Pedagogika i psykhologia [Pedagogy and Psychology]. – 2008. – № 1 (58). – S. 70–74.

Матеріал надійшов до редакції 03.07. 2012 р.

Viter S. A. Podkhody k formirovaniu ekonomicheskoi kompetentsii mladshikh spetsialistov v protsesse professional'noi podgotovki.

В статье рассматриваются основные характеристики компетентностного, личностно-деятельностного, маркетингового подходов в образовании, отражены преимущества их внедрения в процесс профессиональной подготовки младших специалистов в сравнении с традиционным подходом. Указана необходимость применения интеграции данных подходов при подготовке специалистов, что обеспечит оптимальную комбинацию форм, методов и приемов в педагогическом процессе. Обосновано значение современных подходов при формировании экономической компетентности младших специалистов. Предлагается авторское определение понятия "экономическая компетентность".

Viter S. A. Approaches of Junior Specialists to Economic Competence Formation in the Process of Professional Preparation.

The article reviews the main characteristics of competence-based, personal and pragmatist, marketing approaches in the education, highlights the benefits of their implementation in the process of young specialists' professional preparation in comparison with the traditional approach. The necessity for these approaches integration in the specialists' training that provides the optimal combination of forms, methods and receptions in the pedagogical process is indicated. The meaning of modern approaches for the young specialists' economic competence formation is grounded. The author's definition of the concept "economic competence" is offered.